

HAJDUFÖLD

ELŐFIZETÉSI ÁR HELYBEN ÉS VIDÉKEN
 Egy hóra . . . 50 K Félévre . . . 220 K
 Negyedévre . . . 110 K Félévre . . . 440 K
EGYES PÉLDÁNY ÁRA: 2 KORONA

KERESZTYÉN POLITIKAI NAPILAP
 Megjelenik het'ó kivételével minden nap
 Felelős főszerkesztő: Dr Komlóssy Imre

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECZEN, PIACZ-UTCZA 59. SZÁM.
INTERURBAN TELEFON: 3-48 SZÁM.

Határkiigazítás Csonkamagyarország javára

Cseh hang a Csallóköz visszabocsátásáról

A határkiigazító bizottság Vácott folytatja a tárgyalásokat

Az elvakultság által diktált békeszerződés és a mesterségesen megszabott új országhatárok revíziójának gondolatával mindinkább kénytelenek megbarátkozni még maguk az utódállamok, a nevető örökösök is. Érzik, hogy a líhegő bosszu és a mérhetetlen kapzsiság olyan területekhez juttatta őket, amelyeket tartósan nem bírhatnak. Ezek a többnyire színmagyar lakosságú részek állandó nyugtalanság fészkei és az elégedetlenségnek és belső zavaroknak forrásai. Másrészt pedig a határok kijelölésénél csupán ethnográfiai szempontokat vettek figyelembe, no meg azt, hogy fontos vasutvonalak stb. nekik jussanak. Ellenben arra nem gondoltak, hogy olyan határokat kellene kitűzni, amelyek esetleges támadással szemben védelmezhetők legyenek.

A jobb belátás bírja arra a rablókat, hogy jogtalan zsákmányuk egy részéről való lemondás gondolatával foglalkozzanak, hogy így a megmaradó részt biztosabban megtarthassák és megvédelmezhessek.

Tudomásunk szerint hivatalosan és felelős helyről még egyáltalában nem indultak meg ilyen irányú tárgyalások, de jellemzőnek tartjuk, hogy a sajtóban már felvetődik a revízió gondolata, amint azt alábbi tudósításunk is mutatja:

Szeged, augusztus 30. Belgrádból jelentik:

A „Slovenszki Dnevnik“ értesülése szerint a Brünnben megtartott határkiigazító bizottsági ülésen a magyar kiküldöttek egy tényleget terjesztettek elő, amely Magyarország javára bizonyos határkiigazítást tartalmaz. Magyarország néprajzi és gazdasági okokból ragaszkodik a határkiigazításhoz. A bizottság és annak elnöke, William Caray angol ezredes úgy határozott, hogy a bizottságot egy újabb ülésre fogják egybehívni, amelyet Vácott tartanak meg.

A „Slovenszki“ a tárgyalásokkal kapcsolatban azt írja, hogy a cseh-szlovák kormány hajlandó területi engedelményeket tenni Magyarországnak, hajlandó visszadni elsősorban a Csallóközi, a Dunaszerdahely-komaromi vasutvonalat, valamint hajlandó határkiigazításra az Ipolyt. Megegyezés esetében a határ Budapesttől északra 80 kilométerre tolnák ki.

Budapest, aug. 31. Illetékes helyen kijelentették, hogy a fenti közleménynek az a része, amely arra vonatkozik, hogy a cseh-magyar határkiigazító bizottság székhelyét Brünnből Vácra teszik át, megfelel a valóságnak. A határkiigazításra vonatkozóan eddig hivatalos értesítés nem érkezett.

Álhir magyar-román tárgyalásokról

Budapest, augusztus 31. Az utóbbi időben a biharmegyei létai választókerület egyes községeiben, továbbá Nyiracsádon és Abrányban nyugtalanító hírek keringenek, amelyeknek alapját egy állítólagos tárgyalás képezi a magyar és a román kormány között. E hírek szerint a magyar kormány az előbb említett községeket bizonyos más területi rekompensáció fejében átengedné a román kormánynak.

A MTI hivatalos helyről nyert információja alapján közli, hogy ezek a híresztelések légből kapott kóhalmányok. A magyar és román kormány között semmiféle olyan célú tárgyalás nincsen folyamatban, amelynek célja területi átengedésre, vagy cserére vonatkoznék.

Egy nép megható ragaszkodása ősi hazájához

Az egész világ érdeklődését felkeltötte az a szabadságharc, amit Nyugatmagyarország elszakításra ítélt területének lakossága folytat azért, hogy ősi hazájának kebelén megmaradhasson. Kalapot emelünk e derék nép előtt, kik példát mutatnak arra, hogy dicsőbb dolog egy magasztos eszméért meghalni, mint szolgátságban, másoktól megvetve s az önbecsülést is elveszítve élni. Részletes tudósításunk e felemelő népmozgalom legújabb eseményeiről itt következik:

Osztrák fegyverkezés

Bécsujhely, augusztus 30. A hadsereg több alakulata aug. 31-én korán reggel tartalékaival az eddigi határra megy, hogy támogassa a csendőrsztagokat. (MTI.)

Bécs, augusztus 30. Lajtaufaluba és Ebenfurtba ma gépfegyverosztatok érkeztek. (MTI.)

Bécs, augusztus 31. Osztrák részről ma

már több mint 7000 ember szorult Nyugatmagyarországon és a határon. A kormány mozgósította a védőrség első earedét s Bécsujhelyre tüzéséget és gyalogsági csapatokat szállítottak. (MTI.)

Osztrák kommunisták harci fészkelődései

Bécs, aug. 31. A „Rothe Fahne“ mai számában ép úgy, mint a tegnapiiban, azt a kiáltványt közli, hogy a proletáriátust fegyverezék fel és hogy Magyarország ellen munkásszázalókat küldjenek. (MTI.)

Kommunisták garázdálkodása

Sopron, aug. 31. Az ide érkező hírek bizonyítékát szolgáltatják annak, hogy Ausztria a neki Bécsben kellemetlen kommunistákat, — ezekhez számítva a magyarországi szökevények tulnyomó részét is. — Nyugatmagyarországon akarja letelepíteni. A már megszállott számos községben kommunisták bandák ütöttek tanyát, akik fosztogatva, rabolva vonulnak végig a falvakon.

Kismartonból érkezett jelentés szerint a kommunisták a községek tehetősebb polgárait tuszokként hurcolják el és értékeiket, ingóságukat, állatállományukat elrabolják.

A kismartoni vörös terror annyira elviselhetetlen, hogy az ottani lakosság kijátszva a megszállók figyelmét, küldöttséget menesztett Sopron parancsnokához. Osienburg őrnagyhoz, akit megkértek, hogy vonuljon be a sanyargatott városkába, amelyben teljes anarchia dúl.

Az őrnagy a küldöttséget a kérelemmel a szövetségközi misszióhoz utasította.

Anarchia a kiűritett részekben

Sopron, augusztus 31. A magyar katonai és polgári hatóságok által kiűritett területekről a lakosság nagy tömegekben menekül, és a magyar hatóságoktól kér védelmet a mutatkozó anarchisztikus állapotokkal szemben. (MTI.)

Nem mondott le Davy

Sopron, augusztus 31. Davy dr tartományi főnök lemondásáról szóló hírek újabb értesítések szerint nem felelnek meg a valóságnak. Davy jelenleg Nagymartonban van, ott hivatalosan működik, hatásköre azonban igen csekély területre terjed, mivel az osztrák csendőrség eddig a községeknek csak igen kis részét szállotta meg. (MTI.)

Rend a magyar fenhatóság területén

Bécs, aug. 31. A „Neue Preie Presse“ azt írja, hogy a magyar csendőrök a 18—50 év közötti férfilakosságot besorozták és a marhákat elhajtják. A fiatal férfiak tömegesen menekülnek.

Ehhez a hírhez a MTI. megjegyzi, hogy az az állítás, mintha a magyar csendőrök a férfilakosság egy részét magukkal hurcolnák és a falvakból a barmokat elhajtánák, nyilvánvaló valótlan és céltalos rágalom. — A lakosság meneküléséről szóló hírek ugyancsak ilyen elbírálás alá esnek. Ismételtlen megállapítható, hogy a magyar fenhatóság alatt álló területen tökéletes rend uralkodik.

Szombathely, aug. 31. Az átadásra ítélt Vasvármegye területén teljes nyugalom van. Az osztrák csendőrség által megszállva tartott Gyanafalváról a Rábászentmártourói a csendőrök kivonultak és osztrák területre mentek át. (MTI.)

A magyar kormány sajnálkozását fejezi ki

Bécs, aug. 30. Amint a „Politische Korrespondenz“ jelenti, Masirevics magyar követ ma megjelent a szövetségi kancellárnál és kifejezte előtte a magyar kormány sajnálkozását a nyugatmagyarországi események felett és azon reményét, hogy lehetséges lesz az ezen eseményekről szóló s véleménye szerint részben tendenciózus híreket tisztázni és így folytatni a két állam közti barátságos viszony megteremtésére irányuló törekvéseket. (MTI.)

Cseh mozgósítási hír

Bécs, aug. 31. Prágából jelentik: A „Csasz“, a külügyminiszterium lapja úgy véli, hogy az a politikai és katonai veszély, amely arra az esetre fenyeget, ha Magyarország renitensnek mutatkoznék a trianoni szerződéssel szemben, csak rövid lejáratu epizód. Az esti lapok szerint a cseh csapatok bevonulásával kell számot vetni, ha a magyarok a legsürgősebben nem vonulnak ki Nyugatmagyarországból. Olyan nyilatkozatok történtek, hogy a kisantra bízzák Nyugatmagyarország kiűritését. A cseh hadsereg tekintélyes része most tart

hadgyakorlatokat a felvidéki határon teljes hadi felszereléssel.

Figyelemreméltó, hogy a „Narodni Listy“ szokott éles magyarellenes írásmódja ellenére nem foglal állást ez csetre nézve. A lap hallgatását azzal magyarázzák, hogy a st.-germaini békeszerződésben Nyugatmagyarország Ausztriának való odaitelését *Kramarz* dr. ellenzése ellenére határozták el.

Magyar-cseh összeütközés

Bécs, aug. 31. A „Neues Wiener Journal“ Prágából egy pozsonyi jelentést közöl, amely a következőket mondja: Ma délelőtt az a hír terjedt el, hogy Antonienhofnál, Pozsonytól délre közvetlen a cseh köztársaság határán magyar felkelőkkel éles összeütközésekre került a sor. (MTI.)

Az osztrák keresztény sajtó a cseh beavatkozás ellen

Bécs, aug. 31. A „Reichspost“ írja: Különös időbeli összefüggés van a nyugatmagyarországi események és a pozsonyi csatározások között. Még csak az hiányoznék, hogy a nyugatmagyarországi események a cseheknek alkalmat adnának arra, hogy Ausztria katonai protektorai gyanánt lépjenek fel és okot találjanak a katonai beavatkozásra. A nagyantant főbizottsága a párisi nagykövetek konferenciáján mindenesetre elég kezességet nyújt Ausztria szerződési jogai számára. Nem kérünk abból a kilátásból, hogy a kisantant katonai és politikai mesterkedésébe bonyolítsanak bele minket.

Senki országa

Budapest, aug. 31. (MTI.) Sigray Antal gróf, Nyugatmagyarország főköormánybiztosa Sopronból jelenti, hogy értesülése szerint az osztrák csendőrség, felettes hatóságának parancsára Gyanafalváról kivonult. Ugyancsak eltávozott táviratilag kapott parancsra az osztrák csendőrség Borostyánkőről is és Friedbergbe vonultak vissza. Az osztrák csendőrségnek a jelzett községekből való visszavonulása folytán *Vasmegye területén ez idő szerint osztrák megszálló csapatok egyáltalában nincsenek.*

Az országnak ez a része ma senki országa. A Bécsbe menekült osztrák és magyar kommunistáktól való jogos féltelmében az első zónában levő lakosság — amelynek védelméről semmiféle katonai vagy polgári hatóság nem gondoskodik — kétségbeesetten fordul a főköormánybiztoshoz és a különböző magyar csendőrpáncsokhoz, kérve a magyar csendőröknek régi állomáshelyeikre való mielőbbi visszatérését és a régi határnak mielőbbi megszállását. Erről értesítették a szövetségi katonai missziót is.

Figyelemmel arra, hogy emberi szempontból a jelentékeny terület lakosságának védtelen kiszolgáltatása minden anarchisztikus elem számára tartósan meg nem engedhető, a főköormánybiztos közlése szerint minden községbe két-két csendőr volna kiküldendő, akik az osztrák karhatalom odaérkezése esetén azonnal visszavonulnának, időközben azonban a rend fenntartásáról gondoskodnának. — A tervbevetett intézkedés foganatosítása a szövetségi katonai bizottság választól tétetett függővé.

Magyar rend

Budapest, aug. 31. (MTI.) Sigray Antal gróf főköormánybiztos jelenti, hogy Sopron városának felelőtlen elemektől való megtisztítását befejezték és a második zóna megtisztítása a vidéken is ma estig befejeződik. A csendőrök a vidéken ma néhány kisebb osztagot lefegyvereztek.

Friedrich elutazott

Szombathely, aug. 31. Friedrich István nemzetgyűlési képviselő tegnap este Szombathelyről Budapestre utazott.

Sopron Magyarország Fiuméja

Bécs, augusztus 31. Ghillány báró Sopronban a „Neue Freie Presse“ munkatársának a következő kijelentést tette:

— Nincsen olyan magyar kormány, amely megmaradhatna helyén, ha Nyugatmagyaror-

szágról lemond. Sopron Nyugatmagyarország Fiuméja; Sopron nélkül Magyarország nem tud élni. Mayer dr. kormányának legnagyobb hibája az volt, hogy a magyar kormány annak idején tett közvetítő javaslatát alkalmával nem bocsájtkozott tárgyalásokba.

Az antant tábornoki bizottsága

Bécs, augusztus 31. Hivatalos jelentés szerint Schöber kancellár tegnap reggel hosszabb telefon beszélgetést folytatott a soproni szövetségi tábornoki bizottsággal s az osztrák kormány álláspontját ismertette. A délelőtti folyamán megérkezett Gordon tábornok ellenjegyzésével a határozat, amely felhívja Ausztriát, hogy az osztrák csendőrség tartsa meg állásait a Magyarország részéről első zónának nevezett területen és kívánatos lenne, ha a csendőrséget megerősítenék.

Schober kancellár a beszélgetés folyamán az antant tábornokokat ismételtlen figyelmeztette felelősségük súlyosságára, amelyet magukra vállaltak azzal, hogy Ausztriát felhatalmazták az átadás eddigi módszerének folytatására. (MTI.)

Az angol sajtó rokonszenve

Páris, aug. 31. (Szikratávirat.) A „Times“ bécsi tudósa azt írja, hogy mindeddig a magyar kormány korrek magatartást tanúsított, ami arra vall, hogy távol áll a nyugatmagyarországi eseményektől. A soproni szövetségi tábornoki bizottság hamarosan meghozza döntését ebben a kérdésben. (MTI.)

Páris, aug. 31. A „Daily Telegraph“ azt írja, hogy a nagykövetek tanácsának ama tagjai, akik annak idején amellett szóltak fel, hogy Nyugatmagyarországot adják át Ausztriának, most bizonyára megbánták, hogy Magyarországot ilyen jogfosztásban részesítették. A lap úgy értesül, hogy az antant Felsősziléziából csapatokat fog küldeni Nyugatmagyarországba. (MTI.)

Páris, aug. 31. A „Liberty Denvil“ a nyugatmagyarországi eseményekről a következőket írja: A válság kirobbanása előrelátható volt. Az antant úgy akarta felruházni Pétert, hogy levetkőztette Pált, Pál azonban ebbe nem akart belemegyezni. A szövetségi államokat hiába figyelmeztették, hogy amikor Ausztria területét megannyobbítják, ugyanakkor voltaképpen nem csinálnak egyebet, mint Németország határait terjesztik ki. (MTI.)

Szerb vélemény

Radics, az SHS királyság bécsi követe a nyugatmagyarországi kérdésről úgy nyilatkozott, hogy információ céljából kormányához fordul. A választ ma vagy holnap várja. Nem kétséges, hogy a belgrádi kormány teljesen csatlakozni fog a kisantant lépéseikhez. Az ügy további fejlődése azonban nem tesz szükségessé katonai lépéseket, hanem pusztán diplomáciai akció útján is elintézhető lesz. (MTI.)

Bánffy külügyminiszter marad

Budapest, augusztus 31. (Magy. Kurir.) Kiszivárgott hírek szerint a vasárnap megtartott minisztertanácson gróf Bánffy Miklós külügyminiszter az osztrák külügyi bizottság határozata következtében, mely az Ausztriával való tárgyalás meghiusulására vezetett, felajánlotta lemondását. A minisztertanács felkérte a külügyminisztert, hogy állását továbbra is tartsa meg.

A MTL. hozzáfűzi, hogy elterjedt híresztelésekkel szemben beavatott helyen megállapítják, hogy Bánffy Miklós gróf külügyminiszter állásában továbbra is megmarad.

Orosz betörés Romániába

Bukarest, aug. 31. (Román Távirati Ügynökség.) Egy szovjet-különítmény tegnap megtámadta a Dnyesztermenti határainkat és formális harcot kezdett határmenti csapatainkkal. A román csapatok bekerítették a szovjet-különítményt és a rablókat lefegyverezték. A megismétlődő orosz portyázások miatt a bukaresti kormány azonnal jegyzéket intézett a szovjet-kormányhoz, amelyben felhívja a szovjet figyelmét azokra a súlyos következményekre, amelyek a folytonos határsértésekből származhatnak.

A felvidéki lutheránus egyházak kálváriája

Hazánk szomorú megcsönkítése végveszélybe sodorta a magyarhoni evangélikus egyházat is, amely sajtószertű beosztásánál fogva is, mindig erős bástyája volt a magyar fajiságnak. Az erővel elszakított felvidéki evangélikus testvérekre új hazájukban kemény megpróbáltatások várnak. A prágai kormány minden erejét összeszedi, hogy a felvidéki lutheránusságot egyetlen cseh-szlovák nemzeti egyházba tömörítse, illetőleg beolvassza. E végből felfüggesztette az egyházi hatóságok autonómiáját, elzavarta az egyházi funkcionáriusok nagy részét (főképen a magasabb állásukat), „Szlovákia“ valamennyi evangélikus gyülekezetét két kerületbe osztotta s élükre kerületi radákat (tanácsokat) és püspöki kormányzókat állított.

A radák természetesen kormányhű emberekkel állanak, akik halomszám küldözgetik a szlávnyelvű hivatalos iratokat a magyar és német ajku gyülekezeteknek, amelyek az ilyeneket ázután vagy egyszerűen visszaküldik, legfeljebb ad akta teszik.

A mostani télen a fórada nagyot és mérezt eszett ki. Trencsenteplébe zsinatot hívott egybe, hogy az új cseh-szlovák evangélikus egyháznak új alkotmányt adjon. Ennek a híres zsinatnak lefolyása hű képe a csehek erőszakos brutalitásának. A tárgyalásokat, a nyelvi nehézség miatt, a kiküldöttek nagy része nem értette meg, a javaslatokat csak a legenergikusabb követelésekre fordítják le magyarra és németre és akkor is hiányosan. Mint a *Karpathen-Post*, a szepesi németiség érdekeit becsülettel szolgáló derék lap írja: „mi nem jogos résztvevőknek és munkatársaknak, csak statisztáknak, legfeljebb túrt vendégeknek éreztük magunkat. Így azonban nem lehet egyházban dolgozni.“ Az érdekes lap ázután keserves hangon fellebbez az evangélium és Jézus Krisztus szelleméhez, amelynek elvégre a szlovák testvérek is hódolhatnak.

A zsinatról szinte vakmerő bátorsággal állapítja meg ezután a derék ujság, hogy az távolról sem volt egyházi gyűlés, hanem egyházi köpenybe burkolt politikai manőver, amely a krisztusi szeretet tiszta vizébe a politika méregeseppjeit csepegtette belé. És mindezt akkor teszi, amikor a kisebbségek önkormányzati jogát — mind egyházi, mind állami tekintetben — egy békeszerződés biztosítja, az a trianoni békeszerződés, amelyet a nemzeti jogok és erők szabad érvényesülésének galádul hazug ürügye alatt tákolnak össze a győztes hatalmak.

Megilletődve tesszük le a derék késmárki ujságot, amely 42 év óta mindig hű bajnoka volt a magyar kulturának s főképen Fátának fejlesztésének. (S amelynek néhány nemrég száma egy nyaralásról jött jóismerősünk esomagolópapírként kezünk ügyébe kerülhetett.) Keserves érzésünket enyhíti az a nyíltan bevallott, de a sorokból még inkább felénk áradó rokonszenv, amellyel a felvidéki magyar és német lutheránusság az elveszett haza felé sóvárog. Tudjuk és ők is megírják, hogy erőszak, cenzori önkény hatalma alatt nyögnek és ép ezért csak a legnagyobb figyelemmel kísérhetjük ama jogos, de politikailag jól kiesztelt törekvésüket, hogy minden erővel külön magyar és külön német egyházkerületet akarnak s érvényesíteni akarják a hazai protestáns egyházak demokratikus zsinatpresbiteri kormányzati elvét (s ez ma az egyedüli védelmük a zsarnoksággal szemben) amely szerint minden hatalom és jog forrása a gyülekezet és nem a prágai kormánytól kinevezett kerületi rada.

Óriási tüzvész Moszkvában

Kopenhága, aug. 31. Rigai és revali jelentések szerint Moszkvában óriási tüzvész tombol. A tüzvész már 2—3 nap óta terjed és általános pánikot okoz annál is inkább, mert a szovjet-hatóságoknak nem áll módjában az oltsást végeztetni, vagy legalább is a terjedésnek gátat vetni. Eddig a tűz három városrészben pusztított és 300 ház, nemkülönben számos emberélet esett áldozatul. A híres „Népház“ szintén a tűz martaléka lett.

NAPI HIREK

— **A tisztifőorvos hivatalában.** Dr. Tüdös Kálmán Debrecen városi tisztifőorvosa, szabadság ideje lejárván, hivatalát szeptember 5-én átveszi s magánorvosi működését is megkezdí.

— **Mezőgazdasági kamara Debrecenben.** A földmivélsügyi miniszter leiratot intézett Debrecen városához. A leiratban az iránt intézkedést a miniszter Debrecen városához, hogy az ez év október 1-én Debrecenben felállítandó mezőgazdasági kamara céljaira hajlandó volna-e a város 8—10 szobából álló hivatalt felállítani, továbbá kéri, hogy a mezőgazdasági kamara székházának felépítésére való telek felajánlásra vonatkozólag a város részéről nyilatkozat tétessék. A mezőgazdasági szempontból igen fontos ügy ma kerül a városi tanács elé. Eddigi kilátások szerint október 1-ével Debrecenben felállítják a mezőgazdasági kamarát, mely a város gazdasági életére nagy kihatással lesz.

— **A kiküldetési díjakról.** A város a hivatalos uton levő tisztviselőinek, mint ismeretes, kiküldetési díjakat állapított meg. A növekvő drágaságra való tekintettel egyik közgyűlés a kiküldetési díjakat felemelte, még pedig oly módon, hogy egy budapesti utra naponként 300 korona kiküldetési díjat állapított meg az illető kiküldött tisztviselőnek. Ezt a közgyűlési határozatot a város felterjesztette jóváhagyás végett a belügyminiszteriumnak. A miniszter azonban ezt a közgyűlési határozatot nem hagyta jóvá, indokul hozva fel azt, hogy az országnak most minden fillérre szüksége van s a közpénzzel takarékosan kell bánni.

— **A város múlt évi költségvetése.** A belügyminiszter a város 1919—20. évi költségvetését, továbbá a világitási vállalat zárszámadását helyben hagyta és azokat megjegyzésekkel leküldte Debrecen városának.

— **Pozsonyban üldözik a magyar nyelvet.** Pozsonyból jelentik: Hír szerint a csendőrséget utasították, hogy mindenkit, aki az utcákon magyarul beszél, tartóztasson fel és szőltsön igazolásra, mert — mint hivatalosan híre jár — a lakosságnak sokkal nagyobb száma használja a magyar nyelvet, mint amennyi magyart a statisztika feltünteti. A hatóságok ebből azt a gyanút meritik, hogy külföldi agitátorok vannak az országban.

— **A kisajátítási törvény reformja.** Most van szőnyegen az illetékes miniszteriumban a kisajátítási törvény revíziója és az új kisajátítási törvény megalkotása. Ugyanis a kisajátítási törvény még 1881-ben készült s így nem felel ma már meg a fejlődő élet követelményeinek. A belügyminiszter most az új kisajátítási törvény megszerkesztésénél a városok véleményét is meg fogja hallgatni. Erre vonatkozólag már fel is hívta a városokat, hogy az új törvény megszerkesztését illetőleg véleményüket ismertessék. A főügyész, a főmérnök s a gazdasági tanácsnok fog czírányban véleményét nyújtani, mely közelesen tárgyalás alá kerül.

— **Egy millió tonna szén** szállítására kötött szerződést a német Stianes-csoport az amerikai kormányal. A német pénznek a szerződésben kikötött ára jóval alacsonyabb az amerikai szénpiac árainál.

— **Eljegyzések.** M. Nagy Péter—Lós Eszter, Boros József—Kapus Margit, Veres László—Sós Maria, Argyelan Miklós—Illész Juliánna

— **Életbelépett a forgalmi adó.** A pénzügyminiszter a tegnapi hivatalos lapban elrendelte, hogy szeptember elsejétől az általános forgalmi adóról szóló törvényt életbelépteti és a törvény értelmében bélyegeket bocsát ki, még pedig 1, 2, 5, 15, 30 és 90 koronás értékekben. Később 50 és 100 koronás bélyegek is lesznek. A bélyegek ugyanolyan alakúak, mint az értékpapírforgalmi adó bélyegei. A kereskedők ezeket a bélyegeket bevételüknek 1/2 százalékos alapon naponként záraskor kötelesek pénztáruk könyveibe beragasztani.

— **A Sziv-utcai óvodában a beiratások** szeptember hó elsején megkezdődnek. A szülők a beiratás alkalmával a gyermek születési, illetve keresztelési jegyét és himlőoltási bizonyítványát vigyék magukkal.

— **Prónay kilépett a hadseregből.** Emlékeztet az az affér, mely Rakovszky István nemzetgyűlési elnök és Prónay alezredes között támadt. A Rend. Közl. legújabb száma közli, hogy a kormányzó Prónay Pál huszáralezredést a nemzeti hadsereg kötelékéből, saját kérelmére elbocsátotta.

— **A baranyai pénzkieserelés.** Budapestről jelentik: A baranyai pénzkieserelés folyamán eddig 1250 millió értékű bankjegyet cseréltek át.

A horvát köztársaság

Budapest, augusztus 31. A Magyar Kurír jelenti: Radics bizik a horvát köztársaság kikiáltásában. Zágrábból jelentik a Magyar Kurirnak, hogy Radics István, a horvát parasztpárt vezetője kijelentette hívei előtt, hogy a köztársaságnak június 25-re tervezett kikiáltása csupán a szerb hadsereg ellenállásán dőlt meg. Neki azonban módjában lesz a horvát köztársaság önállóságát Belgrádban is elismertetni.

Tőzsdét Debrecennek!

Mint Budapestről jelentik, a kereskedelmi kormány beleegyezett abba, hogy Szombathelyen áru- és értéktőzsdét állítsanak fel. Szeged és Miskolc után most már a harmadik vidéki város jutott abba a szerencsés és fejlődésére rendkívüli hatással levő helyzetbe, hogy környéke gazdasági életének irányítását magához ragadta a gazdasági piac legfőbb szerve, a tőzsde által. S itt ismételtén rá kell mutatnunk arra a nemtörődömségre, amivel ezt az elsőrendű fontosságú kérdést nálunk Debrecenben elhanyagolják.

A Hajdúföld hasábjain vetődött fel annak idején az eszme, hogy Debrecen, a Tiszántul legnagyobb gazdasági emporiuma, a Nagyalföld őstermelvényeinek gyűjtőhelye tőzsdét kell, hogy kapjon, mert lehetetlen állapot, hogy az ország legdusabb gazdasági erőforrásokkal rendelkező vidéke termelvényeinek árát a helyi viszonyokkal ismeretlen fővárosi tőzsdekomitens állapítsa és szabja meg. Azóta az egészséges eszmét betemette a homok, senki nem törődik vele. Hacsak az fel nem rázza most az arra hivatottakat a tespedtségből, hogy Szombathely is, ami pedig jóval kisebb gazdasági egység központja, mint Debrecen, megkapta piacának legfontosabb irányító szervét. Itt az ideje annak, hogy minden lehető és célravezető eszközt felhasználjanak az érdekelt és illetékes körök arra, hogy Debrecen végre hozzájusson tőzsdéjéhez!

Harc a drágaság ellen

Budapest, aug. 31. A drágaság meggátálása ügyében a miniszterelnökségen ma délután az érdekképviseletek és a főváros bevonásával ankét volt, amelyen a kormány részéről az elnökölő Bethlen István gróf miniszterelnökön kívül Hegyeshalmy Lajos kereskedelemügyi, nagyatádi Szabó István földmivélsügyi, dr. Bernolák Nándor népjóléti és dr. Vass József kultuszminiszterek jelentek meg. Az értekezlet előterjesztette azokat a javaslatokat, amelyek az elsőrendű közszükségleti cikkek áránál mutatkozó drágaság ellensúlyozását célozzák. A kormány kilátásba helyezte, hogy az elhangzott felszólalásokat és előterjesztéseket figyelembe veszi és azokat a lehetőség szerint keresztülvizsi.

— **Lehár nyugalomban.** A Rendeleti Közlöny augusztus 27-i száma közli, hogy Lehár Antal báró ezredest, aki a nemzeti hadsereg bevonulásakor a debreceni körlet parancsnoka volt, a Kormányzó felülvizsgálati eredmény alapján szeptember elsejétől nyugállományba helyezte.

— **Képkiallítás.** A debreceni festőiskola tagjainak képkiallítása szombaton, szept. 3-án délelőtt 11 órakor nyílik meg a város háza közgyűlési termében. A megnyitás napján csak meghívó jogosít a kiállítás megtekintésére, amely a nagyközönség számára vasárnap nyílik meg.

— **Az egyetem nőhallgatóinak figyelmébe!** A Dóczy-leánynevelő intézet internátusa hajlandó az egyetem ajánlata, illetőleg jóállása mellett négy egyetemi nőhallgatót teljes állásra felvenni. Az ezen helyekre aspiráló nőhallgatók forduljanak az egyetem Diákjóléti Bizottságához. Pokoly József, elnök.

— **Eltűnt leány.** Tegnap délután Liszkai János Salétrom-utca 24. szám alatti lakos feljelentést tett a rendőrségen, hogy Sarolta nevű lánya kedden délben lakásukról eltávozott, Piroksa Mária nevű nagykárolyi barátnőjével s azóta még nem tért haza. A rendőrség a fiatal lány körözését rendelte el.

— **Nyikorog a villamosok kereké.** A Csapó-utcai lakosok beadványt intéztek a városi tanácshoz, melyben bejelentik, hogy a villamos a Csapó-utcai kanyarulatoknál fűsikeltetően nyikorog. A beadványra vonatkozólag a városi tanács átít a villamos vasúttársasághoz, hogy a villamosok kerekéi nyikorgásának megszüntése tárgyában a kellő intézkedést tegye meg. Most a villamos társaság arról értesítette a városi tanácsot, hogy a kívánt intézkedéseket a legnagyobb szükségesség dacára sem tudja eszközölni, amennyiben a sinek és kerekék kenéséhez szükséges grafit-port a vasúttársaság nem képes beszerezni.

— **A v. zeneiskolában** az összes tanszakokra, u. m. zongora, hegedű, gordonka, ének, zeneelmélet és melléktárgyakra a beiratások szeptember 1—15 eszközöltetnek a zenei titkári hivatalában d. e. 10—1-ig. A tanítás f. év szeptember 15-én kezdődik. Bővebb felvilágosítást a zenei igazgató irodában.

— **Házasságkötések.** Kiss Sándor—Vall Emília, Sonyák József—Bóné Anna, Tóth István—Szodrai Juliánna, Galácsi Sándor—Horog Zsófia, Poskany Marton—László Anna, Herczeg Lajos—Ónody Lidia, Tóth Gyula—Farkas Erzsébet, Barna István—Kocsis Eszter.

— **Magyar-német áruforgalmi iroda.** A magyar gazdasági közönség tájékoztatására, a magyar-német kapcsolat fejlesztése érdekében Berlin székhellyel magyar-német áruforgalmi iroda létesült „Deutsch Ungarisches Waren Verkehrsbüro, Berlin N. 15. Ludvigkirch-strasse No 2.“ címen, mely iroda teljes iradjában vállal mindennemű gazdasági ügyekben megbízásokat. Az iroda megbízhatósága tekintetében elég hivatkozunk arra, hogy annak vezetésével Krisztinkovich Ede volt földmivélsügyi államtitkár van megbízva.

— **Az Ipartestület fellebbez.** Mint ismeretes, a Simonffy-utcai bérházak egyikéből mintegy 8 szobát az Ipartestület bérel a várostól. Természetesen a közüzemi pótlékot az Ipartestületre is kivetette a város. Most az Ipartestület a közüzemi pótlék kivetését megfellebbezte, azzal az indoklással, hogy a közüzemi pótléknál felmerült költségeket nem képes az Ipartestület albérlőjére áthárítani. A fellebbezés indokait a városi tanács ponttrólpontra megcáfolta s így terjesztette fel a belügyminiszteriumhoz.

— **Új iparongedélyek.** A városi tanács a tegnapi tanácsülésből kifolyólag a következőknek új iparongedélyt adott: Dutsch Sámuel szatóc ipar 300 korona, Deutsch Ignác szatóc ipar 300 korona, Koncz Lajos és neje Zvolenszky Piroksa kávémérés kifőzés, tejivó falatozó 1000 korona, ifj. Kasza István kőmivésipar 300 korona, Tóth Mór lakatos 500 korona, Kovacs Gyula vízvezeték és világitási szerelő 300 korona, Gajdán Imre szarvasmarha, juh, sertés kereskedés 2000 korona, Debreceni Zsigmondné szatócipar 300 korona, Bogdán Sándor kötélverőipar 300 korona, Berger Jenő mészáros iparos 1000 korona, Schwarcz Fülöp és Ernő nyersbőr, toll, szőr, gyapju csontkereskedés 2000 korona, Kis László szatóc 300 korona, Krajnik Armin fűszer, gyarmat és rövidáru kereskedés 1000 korona, Schwarcz Fülöp fűszer, gyarmatárú és vegyes kereskedés 2000 korona, Nemes Izsó sapkakészítő 200 korona, Tóviski Gáborné kávémérő és kifőzés 300 korona, Csengeri Dezső cipőkereskedő 800 kor., Glück Ignác cipő és uridivat kereskedés 1000 korona, Fazekas Béla kézimunka és előnyomda kereskedés 100 korona, Eliás Ábrahám gözcséplési vállalat 2000 korona, Szécsi Neisz Maurusz mindennemű mezőgazdasági gépek és eszközök kereskedése 1000 korona, Leitner Bertalan ló, szarvasmarha kereskedés 4000 korona, Nagy Samu sorsjegy és játékkártya kereskedés 300 korona, Benedek Bertalan termény és takarmány kereskedés 2000 korona, Vörös Matild vendéglő ipar 100 korona, Kis Károly vendéglős szaloda 2000 kor., Bartha István kövező és burkoló ipar 100 korona ipardíjak lefizetése mellett.

— **Buzakorpát oszt ki** a debreceni gazdasági egyesület tagjai között 450 korona árban szákonként. Utalványok a pénz lefizetése ellenében tagsági igazolvány felmutatása mellett a gazdasági egyesület titkári hivatalában (Piac-utca 61. szám.) adatnak ki. A korpa a Debrecen és vidéke mezőgazdáiának hitelszövetkezete raktárában (Csapó-utca 30 szám alatti) vehető át. A korpa ára szákkal együtt értendő.

A debreceni gazdasági egyesület igazgató választmánya szeptember hó 4-én vasárnap délelőtt fél 11 órakor a polgári és gazdakör helyiségében ülést tart.

Beiratkozás a fin- és nőiparostanonc iskolába szeptember 8-15-ig naponta 8-13 óráig. A késedelmes beiratkozók mulasztóul tekintetnek. Az újonnan jelentkezők szerződésükkel a már egyszer beirattak beirási jegyükkel kötelesek jelentkezni. A munkaadóknak módot nyújt az igazgatóság arra, hogy tanoncok órabeosztását a műhely érdekeivel egyeztetthessék, de csak szept. 15-ig. Tandij és beirattási díj együtt egész évre 40 korona, mely a beiratkozás alkalmával fizetendő.

Megindul a csomagforgalom Jugoszláviával. Budapestről jelentik: A posta és távirat igazgatóság szeptember elsőjén megnyitja a csomagforgalmat Jugoszláviával, továbbá ez állam közvetítése útján Bulgáriával és Görögországgal. Felvilágosítást a díjszabásra vonatkozólag a postahivatalok adnak.

A magyar-szerb forgalom. Budapestről jelentik: Hir szerint tárgyalások indulnak meg a magyar és jugoszláv kormányok között, hogy Szeged és Temesvár, valamint Szeged és Nagybecskerek között a forgalom meginduljon.

Meghívó. Az Állami és Törvényhatósági Altisztek és Szolgák Országos Nyugdíjpótló Szövetségének helyi bizottsági elnöke ez uton hívja meg a már meg lévő tagokat, valamint mindazon alkalmazottakat, kiknek nyugdíjjal egybekötött állásuk van, továbbá a menekült kartársakat is az 1921. évi szeptember hó 4-én d. u. 3 órakor a kir. törvényszék I. em., 94. számú szobában tartandó nagy közgyűlésre. — Tárgysorozat: 1. Elnöki beszámoló a Budapesti megrendezett nagygyűlésről. 2. Folyó ügyek. 3. Új tagok felvétele. Illisz Mihály h. b. elnök.

Halálozások. Bak József 21 hónapos, Szabó Lászlóné Füzesi Zsuzsanna 46 éves, Varga Juliánna 43 éves, Hoffer Ferenc 85 éves, Dankó Károly 2 éves, Néményi Dániel 66 éves, Liebermann X 1 napos, Vékony László 13 napos, Levente István 40 éves, Szilágyi Antal 2 napos, Thiessen Anna 8 éves, Göld József 32 éves, Csató Károly 52 éves, Szakal Erzsébet 8 hónapos, Nyeste András 81 éves, özv. Batori Jánosné Debreceni Leona 46 éves, Borsos László 61 éves, Laki Olga 7 éves.

Nádossy tánciskolája. F. Nádossy István, a Csokonai-színház tagja, modern táncok gyakorlására haladó növendékeknek órákat ad. Érdeklődni naponta délután 3-5-ig a ref. püspöki palota (Hatvan-utca 1.) III. 42. lehet.

Bakoss Tibor bucsu kiállítás Thaly Kálmán-u. 11. sz. Nyitva naponként d. e. 11 órától 2-ig.

Iskolakönyvek, az összes iskolák részére, egyetemi tankönyvek, író és rajzszerzők legnagyobb választékban Antalffy József könyvkereskedésében.

Orvosi, jogi, gazdasági és minden más egyetemi tankönyvek Csáthy Ferenc tudomány egyetemi könyvkereskedésében kaphatók. Piac-utca 8. sz.

A kisebbségek védelme

Bécs, aug. 31. Genfből jelentik, hogy a népszövetség tanácsa tegnap délelőtt ülést tartott, amelyben elhatározta, hogy a Magyarországgal kötött békeszerződés 6-ik cikkelyét és a Romániával kötött szerződés 10 és 11-ik cikkelyét a kisebbségek védelméről a népszövetség garanciája alá helyezi.

SPORT.

Prix de la France. Ismeretes sport körökben, hogy az Amsterdamban folyó hó 9-10-11-én lebonyolításra kerülő regatta versenyre a Pannónia benevezett, mert Pekár Gyula államtitkár a kultuszminisztérium részéről, megértve a nemes célt, 300.000 korona kiutalásával lehetővé tette megfelelő hajók megrendelését.

Castelnuovo herceg budapesti olasz követ és **Fouchés** francia főmegbízott külön futárral intézkedtek a budapesti fiúk nevezésének elfogadása tárgyában, csak még a kiutazás költségei voltak hátra, melyet lelkes sportemberek most adtak össze. Ha a 250.000 kor. teljesen összegyűlt, akkor a Pannónia nyolcassának s négyesének lesz szép feladata, hogy Franciaország nagy díját elhozza számunkra.

Enesi sportverseny. Huszonkét község ifjusága sereglett össze Encsen, hogy bemutassa sportfejlesztését s megmutassa, miszerint a magyar öserővel bíró ifjuság is, mely még nem volt városi egyetlek s iskolák sportnevelése alatt, megfelel 5 irányítás s segítség mellett fél év leforgása alatt, mit tud elérni. Márciusban kezdte meg MOVÉ a szervezkedést s a már a faluk népe fiai győzelmére sereglett össze Lovasbándérium s katonazene hangjai között vonultak fel s mutattak különböző gyakorlatokat be. A versenyt számos előkelőség nézte végig.

Budapest—Magdeburg közötti uszóversenyre a megállapodások készen vannak s így Sipos az új uszó fedettség szept. 17 és 18-án mérni össze képességeit Radenmacherral.

DEBRECENI
Kalapgyár
SZÉL ÉS KÖSA.

Női és férfi kalap megrendelések és javítások gyorsan és pontosan készíttetnek Piac-u. 63. sz.

SZÍNHÁZ.

Színházak és mozgószínházak közleményei

Ha megfújják a trombitát az idevő legszébb, hazafias mozi szkeccse, mely iránt eddig még nem létezett óriási siker nyilvánult, még csak ma esütörtökön és holnap pénteken utoljára látható az Urániában. Ugy a 6 mint a fél 9 órakor kezdődő előadásokra jegyek korlátolt számban d. e. 10-12-ig, d. u. 4-től az Uránia pénztáránál előre válthatók. E csodaszép műsoru előadás megtekintését senkinek sem szabad elmulasztani!

A falu rossza . . . Toth Ede örökbecsű népszínműve magyar művész felvétel, repriként szombaton, f. hó 3-án és vasárnap 4-én kerül előadásra. Góndör Sándor nótáit Szvitlik Ferenc ur énekl. Azonkívül pompás kíséző képek. E gyönyörű műsor szombaton d. u. 3 órakor félhelyárak mellett kerül bemutatásra. Ezen előadásra már is tömeges előjegyzés van.

Brixtoni keselyű III-ik. utolsó része „Le az álarccal” ma utoljára kerül műsorra a Vígsház-mozgóban. Ezzel az amerikai kalandok sorozata befejezt nyert. Előadások 7 és 9 órakor.

Nagy slágere lesz a Vígsház-mozgónak, péntek, szombat és vasárnap, Budapest szenzációs ujdonsága „Egy filmszínész naplója” tragikomédia, 6 felvonásban kerül bemutatásra. Főszereplők: Lya Mara és Huszár Károly (pufi). Az előadásokhoz külön zenekíséret.

A nevető halál, kelet rejtelmű, kalandor történet 5 felvonásban, a Pathé-gyár monumentális filmjét pénteken mutatja be az Apollo.

A Szöke Iza artista dráma ma utoljára az Apolloban.

A nevető halál Budapest legnagyobb szenzációja pénteken az Apolloban. Jegyelővétel.

A tőzsde

Zürichi zárlózsde aug. 31. (MTI.) Berlin 685, Holland 184 50, Newyork 587, London 2179, Páris 4582, Milánó 2560 fél Brüsszel 4450, Koppenhága 100.25, Prága 700 — Budapest 150 — Zágráb 325, Bukarest 695, Varsó 20, Bécs 070, Osztrák lebélyeg 60.

Budapesti zárlat aug. 31. (MTI.) Magyar hitel 1565, Osztrák hitel 600, Angol-Magyar bank 7.45, Lészámít bank 700, Magyar-Olasz bank 300, Jelz hitelbank 254, Keresk. bank 6875, Pesti hazai első 19600, Borsod-miskolci 32.00

Valuták. Napoleon 1270-90, Angol font 1450-1470, Dollár 385-95, Francia frank 3075-125, Márka 450-460, Lira 1680-1720, Osztrák kor. 36 1/2-37 1/2, Rubel 42.00-44 fél, Lei 470-480, Sokol 465-75, Svájci frank 6625-6725, Korona dinár 825-845, Frank dinár 855-865, Lengyel márka 14-15 fél.

Dollárt és más idegen pénzt, aranyat, ezüstöt legelődrágábban vesz **Simon György** DEBRECEN, Kossuth-u. 11.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Bélyegzőgyár és vésőintézet
PAULÓ I.
Batthyányi-utca 22.
Telefon 1365.

Molyvár' ellen
szörme és tollruhák megőrzését a legnagyobb biztonságban beraktároz KOVÁRY és ALT-MANN Piac-utca 42.

Rikancsok
felvételnek fix fizetés
sel és jutalékkal
a kiadóhivatalunkban

Forgács István
művészi
Bádogos-u.

PICARD CIRCUS

Ma esütörtökön, szeptember 1-én

Nagy bucsu-előadás

Bohóc és Auguszt jutalomjátéka

A birkozások

befejezése és a díjak kiosztása.

Pályázati hirdetmény.

A hajduböszörményi gör. kath. elemi iskolánál nyugdíjazás folytán megüresedett tanítónői állásra pályázat hirdettetik.

Javaldalma az egyháztól készpénzben évi 100 kor. természetbeni lakás és egy öl tűzifa, a többi államségély.

Kötelessége a reá bizandó osztály vagy osztályok vezetése és a többi osztályokban is a kézimunka tanítása.

Menekült tanítónők előnyben részesülnek. Csak gör. kath. tanítónők pályázhatnak. Pályázati kérvények kellően felszerelve, szeptember 15-ig a hajdudorogi püspök ur Öméltóságához címezve, Papp János kanonok lelkész urhoz küldendők. — Kommun alatti magatartás tanfelügyelő által igazolandó.

Stéfán Elek, iskolasz. jzö.

Rühkenőcs, Kreolin, Kénvirág, Káliszappan és mindenféle fertőtlenítő szerek

'Radikál' patkányirtó szerstb.

Telefon 14-80. legolcsóbban szereshetők be Telefon 14-80
Korzó Drogueria Debrecen, Piac-utca 42. sz.

CSURKA „KEGYELET” Temetkezési Vállalat

Debrecen, Kossuth-u. 8. Költségtérítési épület.
Bármilyen temetések vidéken is legolcsóbb napi arakon a legfigyelmesebb kiszolgálás és személyes felügyelet mellett végez.
Telefon 381.

elsőrendű felszerelés. Dus, nagy válaszék.